

วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์และพระพุทธศาสนา*

An Analysis of Class Concepts of Martin Luther King, Jr., and Buddhism

ธัญญาภรณ์ โตชำนาญวิทย์

Thanyabhon Tochamnanvit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya, Thailand.

¹Corresponding Author. E-mail: conflicttrend@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นในมุมมองของพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นในมุมมองของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ 3) เพื่อวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นในมุมมองของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และพระพุทธศาสนาเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร มุ่งรวบรวมศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งทั้งเอกสารชั้นปฐมภูมิ และ ชั้นทุติยภูมิ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเสนอเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1. พระพุทธศาสนามีมุมมองแตกต่างเกี่ยวกับระบบชนชั้นวรรณะที่ว่าด้วยพราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ ศูทร และจัณฑาลโดยสร้างความเท่าเทียมกันด้วยเบญจศีล เบญจธรรมและกุศลกรรมบถ พร้อมทั้งให้ยึดหลักกรรมโดยเน้นที่การกระทำ

2. มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ต่อต้านการเหยียดสีผิวที่นำไปสู่ความเกลียดชังกัน โดยเรียกร้องอิสรภาพและเป็นแรงบันดาลใจสู่ความเท่าเทียม เป็นผู้นำขบวนการเรียกร้องสิทธิเสมอภาคของชาวผิวดำผ่านสุนทรพจน์ “ฉันมีความฝัน” โดยมีแนวทางตามหลักอหิงสา คือ การฝึกและบังคับใจไม่ยอมให้มีการทำร้ายหรือแค้นผู้ใด และสัจยาเคราะห์ หรือพลังแห่งสัจจะการดีต่อเพ่ง ไม่มีความเกลียดชัง มีความอดทน

3. วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นในมุมมองของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และ พระพุทธศาสนาเมื่อสังคมเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งไม่เท่าเทียมกันจำเป็นต้องใช้แนวทางแห่งสันติวิธี คือ การสร้างความรัก เว้นจากการเบียดเบียนกัน เคารพสิทธิ ให้เกียรติ ไม่ว่าร้าย ให้ปัญญาดด้วยหลักโยนิโสมนสิการ เน้นความสามัคคีอยู่ในวิถีแห่งกุศลกรรมบถ เพื่อเป็นเครื่องสะท้อนความดีความชั่ว และสะท้อนวิถีสันติภาพ 3 ด้าน คือสันติภาพทางกาย ทางวาจาและทางใจ

คำสำคัญ: ชนชั้น; วรรณะ 4; มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์

* Received March 25, 2020; Revised June 2, 2020; Accepted June 10, 2020

Abstract

The objectives of research were 1) to study the class concepts from the perspective of Buddhism; 2) to study the class concepts from the perspective of Martin Luther King, Jr; and 3) to analyze the class concepts of Martin Luther King, Jr. and Buddhism. The research article is qualitative research focusing on studying and analyzing data from various sources and employing documents from both primary and secondary sources. The content was analyzed and presented in a descriptive method.

The results of research were found that;

1) Buddhism held different perspectives about class which consisted of Priests (Bhramin), Kings (Kshatryia), Merchants (Vaishya), Commoners (Sudra), and Outcaste (Untouchables). Buddhism created equality through the teachings on Pañcasīla (Five Precepts), Pañca-dhamma (Five Ennobling Virtues), and Kusala-kammapatha (Wholesome Course of Action). Including, complying with the doctrine on Kamma by focusing on the action.

2) Martin Luther King, Jr. was against racism which was the cause of hatred by demanding freedom and inspiration for equality. He was the leader of the equal rights movement of black people through his speech, "I have a dream". He applied the principle of Avihimsā (Nonviolence), that was, the training and control of the mind not to hurt or revenge other beings, as well as the principle of Satyagraha (Holding onto truth through a non-violent resistance) by having tolerance instead of hatred.

3) From an analysis of class concepts in the perspectives of Martin Luther King, Jr. and Buddhism, it was found that when society had problems and conflicts about inequality, the peaceful means should be applied as a guideline, that was, creating love by abstaining from hurting or taking advantages of others, respecting others' rights, honoring each other, not speaking ill about others, giving wisdom to others by using Yonisomanasikāra (Proper Attention), focusing on harmony and complying with the doctrine on Kusala-kammapatha (Wholesome Course of Action), in order to reflect the goodness and evil, as well as reflecting the three aspects of the ways of peace, namely, physical peace, verbal peace, and mental peace.

Keywords: Class; Caste System; Martin Luther King, Jr.

บทนำ

ในช่วงปี ค.ศ. 1955 ประเทศสหรัฐอเมริกา เกิดภาวะสังคมที่ไม่มีความเท่าเทียมกัน ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์กรณีหญิงผิวสี โรซา พาร์กส์ ถูกจับเนื่องจากปฏิเสธที่จะสละที่นั่งบนรถเมล์เมืองมอนต์กอเมอรีให้กับชายผิวขาว เป็นสิ่งที่ทำให้การเรียกร้องสิทธิพลเมืองที่คุกรุ่นอยู่แล้วเกิดร้อนระอุขึ้นมา และเป็นมูลเหตุสะสมให้เกิดการคัดค้านการกระทำของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ (Wikipedia, 2020) ซึ่งสะท้อนการโหยหาอนาคตของความเท่าเทียมกัน ซึ่งในขณะนั้นธรรมชาติของสังคมประเทศสหรัฐอเมริกา มีความขัดแย้ง การต่อสู้ ความไม่ลงรอย หรือเข้ากันไม่ได้ การเป็นปรปักษ์ มีความเห็น ความเชื่อเกี่ยวกับสีผิว คือ ผิวดำ กับผิวขาว นำไปสู่การทำร้าย เอาเปรียบกัน แกร่งแย่ง โต้แย้ง หรือโต้เถียงกัน และดิ้นรน ต่อสู้ เป็นการต่อสู้กัน หรือการแข่งขันกันระหว่างความคิด ความเห็น ความสนใจ หรือผลประโยชน์ มุมมอง รสนิยม ค่านิยมอำนาจ สถานภาพของคนผิวดำ กับ คนผิวขาว ลักษณะของสีผิวนำไปสู่การแบ่งชนชั้นวรรณะ ทั้ง ๆ ที่เป็นคนแตกต่างอันเป็นผลมาจากพันธุกรรม หรือสภาพแวดล้อมทางสังคม ดังนั้น บริบทความขัดแย้งจะผสมผสานหลายสาเหตุผูกปมสะสมกันมายาวนาน จึงกล่าวได้ว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาเต็มไปด้วยความขัดแย้งแยกเป็น 5 ประเด็น (Christopher, 1996) สรุปปัญหาโดยย่ออีกคือ 1. ด้านข้อมูล (Data Conflict) มีการกล่าวโจมตีใส่ร้ายด้วยคำหยาบคายหรือเปรียบเปรยเพื่อให้เกิดการเข้าใจผิด ปลุกเร้าระดมอารมณ์แห่งการเกลียดชังกันและกัน 2. ด้านผลประโยชน์ (Interest Conflict) มีการกีดกันในเรื่องการทำงาน การแบ่งอาชีพกันชัดเจน การกดดัน การเอาเปรียบด้วยวิธีการต่างๆ ระหว่างคนผิวดำผิวขาว 3. ด้านความสัมพันธ์ (Relationship Conflict) มีภาวะไม่คลุกคลีหรือห้ามไม่ให้คนอื่นไปคลุกคลีหรือทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างคนผิวดำกับคนผิวขาว 4. ด้านโครงสร้าง (Structural Conflict) มีการออกกฎระเบียบให้คุณให้โทษในเชิงการกีดกัน การสร้างความไม่เสมอภาคกันในเชิงระบบ กฎหมาย กติกาต่างทำให้เกิดค่านิยมการเลือกปฏิบัติโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนต่อคนผิวดำ และ 5. ด้านคุณค่าหรือค่านิยม (Value Conflict) มีการตีค่าความเป็นคนดีคนชั่วชาวสีผิว การมองคนที่มีสีผิวต่างจากตนว่าเป็นบาปหรือเป็นคนชั้นต่ำ เป็นต้น

มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์เป็นบุคคลหนึ่งที่ตกอยู่ในกระแสความขัดแย้งทางสีผิว ซึ่งได้รับผลกระทบทั้งในเรื่องการศึกษา การทำงาน ก่อให้เกิดการค้นหาทางออกของสังคม เช่น ในวัยเด็กปี 1935 เมื่อเขาถูกสั่งห้ามเล่นกับเด็กผิวขาวข้างบ้าน เขาเก็บความโกรธเคืองไว้ ในปี 1943 บนรถสาธารณะ เมื่อคนขับรถบอกให้เขายกที่นั่งให้คนผิวขาว (McClean, 2008) เป็นต้น มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ ได้มีแนวคิดที่เป็นทางออกที่เป็นพลังต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมในหน้าประวัติศาสตร์เพื่อความเท่าเทียมกัน ยุติธรรม และความเสมอภาค เขาได้สร้างแนวทางสันติวิธีสันติภาพในรูปแบบ 3 แนวคิดหลักๆ ตามแนวคิดของมหาตมะ คานธีกล่าวคือ สัตย์ หรือ สัจจะ คือ พระเป็นเจ้า (Satya) อหิงสา การฝึกและบังคับใจไม่ยอมให้มีการทำร้ายหรือแค้นผู้ใด (Ahimsa) และ สัตยาเคราะห์ การถือเพ่ง ไม่มีความเกลียดชัง มีความอดทน มีการสวดภาวนา (Satyagraha) การไม่ใช้ความรุนแรงก็คือ การสร้างความเป็นธรรมให้แก่ชีวิตทุกชนิดและทุกระดับ ไม่มีความเกลียดชังฝ่ายตรงข้ามอยู่ในใจ เป็น

ประเด็นเรียกร้องที่ต้องเป็นเรื่องที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ทนทุกข์ทรมานอดทนให้ถึงที่สุด (Gandhi, 1948) และยังสะท้อนการใช้หลักเมตตา ให้อภัย การมูทิตา กิจกรรมและพฤติกรรมที่แสดงออกสะท้อนถึงความระงับความโกรธ เป็นจุดยืน คือ ความจริง เพื่อรักษาการดำรงอยู่ของชนกลุ่มน้อย เสียงข้างน้อย หรือผู้ที่แตกต่าง การสร้างสมดุลความเท่าเทียม เพื่อที่จะมุ่งหน้าสู่เป้าหมายความสำเร็จของการบูรณาการต่อคนรุ่นใหม่ (Tochamnanvit, 2017) จากแนวคิดและการปฏิบัติของเขาทำให้คนอเมริกันทั้งผิวดำผิวขาวสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้อย่างมีศักดิ์ศรีจนถึงปัจจุบันนี้

ในทางพระพุทธศาสนาในยุคมัยโบราณอินเดีย ก็มีการเอารัดเอาเปรียบหรือมีค่านิยมของวรรณะ 4 พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ ศูทร และจัณฑาล ที่มีการจำกัดสิทธิความเท่าเทียมกัน อิศรเสริภาพและมาตรฐานการครองชีพ หนทางการต่อสู้ต้องใช้ความอดทนและเสียสละในการทั้งนี้พระพุทธศาสนามีหลักยึดที่เน้นเรื่องกรรม คือการกระทำเป็นเกณฑ์วัดความดีความชั่ว กล่าวคือ เบญจศีล เบญจธรรม เป็นต้น เป็นหลักการพื้นฐานแห่งสังคมสันติสุขบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมการสร้างรูปแบบที่นำไปสู่ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ที่ยอมรับและเคารพกันที่การกระทำคือ เว้นจากทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ เว้นจากประพฤติดิฉันในกาม (P. A. Payutto, 2004) ละเว้นการพูดปด พูดแต่ความจริงละเว้นคำพูดที่ก่อให้เกิดโกรธและทะเลาะวิวาท พูดแต่คำที่ก่อให้เกิดความสามัคคีกัน เจริญสันติภาพละเว้นจากคำพูดที่หยาบ พูดแต่คำอ่อนหวาน มารยาทการเจรจา ละเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ พูดแต่สิ่งเป็นประโยชน์ (Chaibangyang, 2003) มีการตั้งจิตปรารถนาดีคิดทำสิ่งที่เป็ประโยชน์แก่กัน ตั้งอยู่บนความเพียรพยายามในฝึกคิด ฝึกละชั่ว ทำดี ทำจิตใจให้ผ่องใส (Thai Tripitikas: 11/394/359-360)

จากแนวทางการต่อสู้เรียกร้องความเท่าเทียมกัน ลดความเหลื่อมล้ำของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ ในทางพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์แนวคิดมุมมองเกี่ยวกับชนชั้นของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และพระพุทธศาสนาในการหาแนวทางที่จะปฏิเสธการกีดกันรังเกียจกันด้วยระบบชนชั้นวรรณะไปสู่สังคมแห่งความเสมอภาคเท่าเทียมกัน หรือเพื่อเป็นการถอดบทเรียนในการสร้างแนวทางสู่การแก้ไขปัญหาสังคมเป็นองค์ความรู้แนวทางเชิงวิชาการแก่ผู้สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นในมุมมองของพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นในมุมมองของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์
3. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นในมุมมองของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และ พระพุทธศาสนา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นในมุมมองของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และพระพุทธศาสนา” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งเน้นการศึกษาวิจัย จากหนังสือตำรา เอกสาร และการวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมการนำเสนอเชิงพรรณนา มีวิธีดำเนินการวิจัยได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นรวบรวมข้อมูลแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสันติภาพและนักวิชาการทั่วไปโดยรวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แยกออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ จากพระไตรปิฎก เป็นต้น
2. เอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ วิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย ภาคนิพนธ์ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตหนังสือพิมพ์และงานวิจัยเกี่ยวข้องกับประเด็นหัวข้อ

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาและเอกสารทางวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับชนชั้นในมุมมองของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และพระพุทธศาสนา โดยรวบรวมข้อมูลทั้งในด้านการศึกษา ด้านนิติศาสตร์ ด้านรัฐศาสตร์ ด้านศาสนา เป็นต้น เพื่อค้นหารูปแบบ แนวทาง วิธีการที่มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์และพระพุทธศาสนานำไปใช้เพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลนี้ได้ทำไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยมีการตรวจสอบ จัดประเภทว่าข้อมูลที่เก็บมาได้ มีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับข้อเท็จจริงมากน้อยเพียงใดหรือไม่ อย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้จัดเก็บรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในแต่ละประเด็นอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ก็จะนำข้อมูลมาจัดเป็นระบบหมวดหมู่ เรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ต่อจากนั้นจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยได้จัดระบบหมวดหมู่ของการวิเคราะห์เรียงตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นในมุมมองของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และพระพุทธศาสนาเพื่อสะท้อนแนวทางไปสู่การสร้างสังคมแห่งความเท่าเทียมกัน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นในมุมมองของพระพุทธศาสนามองว่าศาสนาพราหมณ์ อินเดียมีการแบ่งแยกชนชั้นเป็นการแบ่งกลุ่มชนด้วยสถานภาพทางเศรษฐกิจ อาชีพเดียวกัน รายได้ อาชีพ การศึกษา อำนาจ หรือชาติตระกูล การจัดแบ่งบุคคลในสังคมออกเป็นชั้น (Class) เป็นลำดับชั้น (Grade) อันดับที่ใช้ให้เห็นว่าบุคคลที่อยู่ในตำแหน่ง (Position) หรือสถานภาพ (Status) มีสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ อำนาจ อิทธิพลแบบแผนของชีวิตหรือได้รับยกย่องอยู่ในระดับเท่ากันสูงกว่าหรือต่ำกว่าบุคคลอื่น ๆ บริบทชนชั้นในสมัยพุทธกาลเรียกว่า วรรณะ แปลว่าสีผิวและชาติ ชนชั้นวรรณะได้วิวัฒนาการแบ่งออกเป็น 4 วรรณะคือพราหมณ์

(Brahmins) กษัตริย์ (Kshatriyas) แพศย์ (Vaishyas) ศูทร (Shudras) และนอกวรรณะคือ จัณฑาล (Untouchables) หลักคำสอนที่บัญญัติไว้อย่างแน่นอนตายตัว ผู้ที่เกิดในวรรณะไหนก็ต้องดำรงตนอยู่ในวรรณะนั้นตลอดไปบริบทของชนชั้นคือ

1. สภาพปัญหาของชนชั้น คือ ความไม่เท่าเทียมกัน มีการกีดกันกันและกันด้วยระบบความเชื่อ การประกอบอาชีพ มีความรังเกียจศักดิ์ศรีสถานภาพของกันและกัน ดังนั้น ลักษณะของชนชั้นวรรณะคือ ลักษณะการกีดกันรังเกียจ คือ การแต่งงานกับกลุ่มคนในชนชั้นเดียวกัน การกินอาหารจะต้องกินอาหารร่วมกันได้เฉพาะคนที่อยู่ในชนชั้นเดียวกัน อาชีพที่บ่งบอกชนชั้นสถานะภาพ มีการกีดกันห้ามชนชั้นอื่นเข้ามาทำงานในสายงานของตนหลักเกณฑ์พื้นฐานในการแบ่งชนชั้น คือ ทรัพย์สมบัติ และรายได้หรือเศรษฐกิจ อำนาจ (Power) วงศ์ตระกูล อาชีพ ภูมิลำเนา ศาสนา

2. วิธีการสร้างความเท่าเทียมกันในเชิงวิชาการ ส่วนใหญ่ที่ปรากฏเห็นในสังคม คือ

1. การผ่อนปรนหรือการสมานลักษณะ (Accommodation)
2. การกลืนกลาย (Assimilation) ในเรื่องทัศนคติ ความเชื่อ วัฒนธรรม จนรู้สึกว่าเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มเป็นอันเดียวกัน กระบวนการการกลืนกลาย ชนชั้นที่ด้อยกว่าจะเป็นผู้รับการกลืนกลายมากกว่า
3. ความร่วมมือ (Cooperation)
4. ความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus) แต่การตกลงเห็นพ้องต้องกันนั้นต้องเป็นเอกฉันท์

ในทั้ง 4 ทางเลือกดังกล่าว ในหลายๆ สังคม ได้ถูกนำมาใช้เพื่อชะลอลดทอนความขัดแย้งได้ เหตุเพราะทั้ง 4 ข้อนี้เป็นการตกลงที่เกิดจากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายได้หันหน้าเข้าหากัน ดังนั้นข้อตกลงที่ดี หรือ การทำกิจกรรมร่วมกันที่ดีล้วนเป็นบันไดไปสู่การพัฒนาการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในโอกาสต่อไป ซึ่งแน่นอนว่า ถ้าไม่มีขั้นตอนแรกการแก้ไขปัญหาก็จะยุติจบลงทันทีที่หันโดยอ้อมเป็นได้ยาก

การหาทางออกของความขัดแย้งทางชนชั้น คือ การหาแนวทางวิธีการสู่การยกเลิกหรือปรับสังคมให้ไร้ชนชั้น ดังนั้นการปรับเปลี่ยนสังคมก็ต้องค่อยเป็นค่อยไป เช่น การยกเลิกกรรมสิทธิ์ การควบคุมอำนาจ ขจัดความขัดแย้งด้วยกฎระเบียบ กติกา หลีกเลี่ยงการแข่งขัน คือ หลีกเลี่ยงการขัดแย้ง และลดความไม่เสมอภาคด้วยการกระจายรายได้ การจัดการความขัดแย้งที่ดีจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของฝ่ายกรณีได้ทั้ง 2 ฝ่าย โดยเน้นประโยชน์สูงสุดและเกิดความเสียหายน้อยที่สุด (Phramaha Duangden Thitaño, 2018)

3. พุทธวิธีการเสริมสร้างความเท่าเทียมกัน พระพุทธศาสนายอมรับฐานะและสิทธิที่เท่าเทียมกันภายใต้สังคมที่ดำรงอยู่ด้วยธรรมะ พระพุทธศาสนาสอนเรื่องกรรม เกณฑ์ชี้วัดความดีความชั่ว เป็นศาสนากรรมวาที กิริยาวาที วิริยวาที, การฝึกฝนพัฒนาสติปัญญา, ความไม่ประมาท, หลีกเหตุปัจจัย, การมุ่งอิสรภาพ, การมุ่งประโยชน์สุขเพื่อส่วนรวม(Thai Tripitikas: 13/186/218; 10/165/111) หลักฐานที่ชัดเจนที่สะท้อนความเท่าเทียมกันในสังคมสงฆ์ คือ ระบบการเคารพกราบไว้กันตามลำดับพรรษาที่บวชก่อน และการใช้ระบบสังฆทานใน

เรื่องทรัพย์สินของสงฆ์ ที่เป็นทรัพย์สินของกองกลาง พระสงฆ์ทุกรูปสามารถใช้ทรัพย์สินของสงฆ์ได้ทุกรูป ไม่ยึดครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์คนเดียว ในเชิงวัฒนธรรมและพฤติกรรมแล้ว สังคมชาวพุทธเป็นสังคมที่ดำเนินไปภายใต้กรอบของหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา หลักเงื่อนไขแห่งเอกลักษณ์ของชาวพุทธที่เป็นอุบาสก อุบาสิกา คือ ศีล 5 ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานที่เพียงพอต่อวิถีชีวิตหรือต่อความเป็นอยู่ที่เหมาะสมแก่ฐานะผู้ครองเรือน โดยแยกย่อยออกเป็นสุจริตสาม อย่าง คือ กายสุจริต 3 วาจสุจริต 3 มโนสุจริต 3 หรือเรียกว่า กุศลกรรมบถ 10 เป็นต้น

พระพุทธศาสนาส่งเสริมให้บุคคลมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ไม่มีระบบวรรณะ ไม่มีอภิสิทธิ มองเห็นโทษว่าการมีชนชั้นวรรณะเป็นความบกพร่องและความรุนแรงทางโครงสร้างสังคม (Socially Structural Violence) สร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมและส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง เป็นสาเหตุแห่งความขัดแย้งและการเอารัดเอาเปรียบกัน (Yothiko, 2016) ไอแอน แมคเบตกล่าวไว้ในพุทธศาสนากับสันติภาพไว้ว่าพุทธศาสนาสอนการหลุดพ้น และตระหนักถึงอิสรภาพเป็นส่วนที่สำคัญในคุณค่าของความเป็นพุทธศาสนา และมีพิธีกรรมในคุณค่าของการนับให้คุณค่าของชีวิตไม่ใช่แค่มนุษย์ แต่หมายถึงการให้ความเมตตาต่อทุกชีวิตที่ต้องการความช่วยเหลืออีกด้วย (Mabbett, 1998) กล่าวคือ พระพุทธศาสนาส่งเสริมความเท่าเทียมกันได้เป็นอย่างดี เช่น เรื่องการยืนยันว่าทุกคนสามารถบรรลุนิพพานได้ เป็นต้น

พุทธวิธีการสร้างความเท่าเทียมกันด้วยศีล 5 เป็นหลักการพื้นฐานของชาวพุทธเพื่อควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขสามารถควบคุมกายวาจาให้สงบเรียบร้อยเว้นจากการประพฤติล่วงละเมิดก่อให้เกิดความเรียบร้อยแห่งปัจเจกบุคคลศีล 5 สะท้อนกรรม คือ ผลการกระทำ เป็นการวัดดีชั่วด้วยการกระทำ เป็นข้อกำหนด เมื่อบุคคลรักษาศีล 5 ได้มันคงย่อมเกิดเป็นความสงบเรียบร้อยแห่งปัจเจกบุคคลอันจะส่งผลโดยตรงต่อสังคม ความประพฤติชอบทางกายและวาจา เป็นข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว

เบญจธรรม แปลว่า ธรรมอันดีงาม หมายถึง คุณธรรมที่ดีงาม ธรรมที่เป็นหลักปฏิบัติของภิกษุสงฆ์ ผู้ประพฤติเบญจธรรม ชีวิตย่อมสงบสุข ไม่มีเวรภัย ไม่มีศัตรู โดยตรงคือการเว้นจากฆ่าสัตว์ จากลักทรัพย์ จากพูดเท็จ จากดื่มสุราเมรัย และประพฤติพรหมจรรย์ คือเว้นจากเมถุนธรรม โดยอ้อมได้แก่ เบญจศีลเบญจธรรมเป็นหลักปฏิบัติเบื้องต้นที่ทำให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์ และต่างจากสัตว์โลกประเภทอื่น เรียกเบญจธรรม ว่ามนุษย์ธรรม เป็นธรรมดีหรือธรรมที่สะอาด เพราะกำจัดธรรมที่ไม่สะอาดมีราคะ โทสะ โมหะได้ อีกนัยหนึ่ง หมายถึง เบญจธรรมเป็นธรรมที่คู่กับศีลห้าเรียกว่าภิกษุธรรมแปลว่าธรรมงามเป็นเครื่องบำรุงจิตใจให้งดงามสร้างอภัยตัญญีที่ยึดที่ตรึงคือ ทั้งเบญจศีล และเบญจธรรม นับเป็นหลักการ และวิธีการต่อต้านยกเลิกแนวคิดเรื่องชนชั้นวรรณะเป็นชุดแนวคิดที่ส่งเสริมเน้นที่การประพฤติเพื่อความดีงาม ศีลข้อ 1 เว้นจากปาณาติบาตคู่กับเมตตากรุณา ศีลข้อ 2 เว้นจากอกุศลนาทานคู่กับสัมมาอาชีวะหรือทาน ศีลข้อ 3 เว้นจากกาเมสุมิฉาจารคู่กับกามสังวรหรือ สทวารสันโดษ ศีลข้อ 4 เว้นจากมุสาวาทคู่กับสัจจะและศีลข้อ 5 เว้นจากการดื่มสุราเมรัยคู่กับสติสัมปชัญญะหรืออปปมาทะ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่ามาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ เกิดในยุคที่คนผิวดำในทางตอนใต้ของสหรัฐอเมริกายังไม่ได้มีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับคนผิวขาว วิธีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของคนผิวดำและผิวขาวมีความแตกต่างกัน เช่น เมื่อคนผิวดำเดินทางด้วยรถสาธารณะ คนผิวดำจะต้องนั่งบนเก้าอี้ในตอนที่ท้ายสุดของรถสาธารณะ คนผิวดำไม่สามารถนั่งข้างๆ หรือนั่งปะปนกับคนผิวขาวได้ ค่านิยมความแตกต่างดังกล่าวนำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่เสมอเหมือนกัน เช่น ร้านอาหารคนผิวขาวจะไม่ขายอาหารให้คนผิวดำ โรงเรียนก็ถูกแบ่งประเภทสำหรับคนผิวขาวและผิวดำ เป็นต้น ในสังคมจึงเกิดระบบที่เรียกว่า segregation หรือ การแบ่งแยกคนออกเป็นกลุ่มๆ ด้วยเหตุผลด้านเชื้อชาติ ศาสนา กล่าวโดยรวมแล้ว สีผิว คือ บริบทสะท้อนชนชั้นวรรณะทางสังคม คือ

1. วิธีการต่อสู้เรียกร้องความเท่าเทียม มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ แสดงปาฐกถา ให้สัมภาษณ์ หนังสือพิมพ์และให้สัมภาษณ์ทางวิทยุ โทรทัศน์และผู้แทนสื่อมวลชน ในการพูดหรือให้สัมภาษณ์ เขาใช้หัวข้อหลักใหญ่ๆ ในการต่อสู้เรียกร้องความเท่าเทียมกัน คือ การต่อสู้แบบสันติ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความรับผิดชอบของบุคคลและส่วนรวม ราคาของเสรีภาพ ในตอนหลังๆ นี้เขาอ้างถึงเรื่องการแบ่งสีผิวมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปันส่วนความมั่งคั่งอย่างไม่เป็นธรรม และอันตรายของสงครามนิวเคลียร์

2. ยึดมั่นในหลักเสรีภาพสู่ความเท่าเทียม บทบาทการต่อสู้ของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ มีหลายมิติ คือ ก. ด้านศาสนาเป็นศาสนาจารย์หรือหมอสอนศาสนาที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาเป็นนักเทศน์ที่มีความสามารถในการพูดได้อย่างยอดเยี่ยม ข. ด้านการปฏิรูปความเชื่อ สุนทรพจน์ของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง ข้าพเจ้ามีความฝัน (National archive, 1963) ได้ประกาศว่าอเมริกาจะปราศจากความลำเอียงและไม่มีอคติต่อคนผิวสี แต่เหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างคนผิวขาวและผิวดำยังคงเกิดขึ้นอีกหลายครั้ง ทำให้เกิดแรงสนับสนุนสิทธิแห่งความเท่าเทียมกันของคนผิวดำช่วยกดดันให้นายลินดอน บี จอห์นสัน ประธานาธิบดี ยินยอมออกกฎหมายว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในสหรัฐอเมริกา จำนวน 2 ฉบับ หลังจากนั้นยังเน้นการรณรงค์ให้มีการปรับปรุงสภาพสังคมของคนผิวดำและคนยากจนในภาคเหนือของประเทศ ได้รณรงค์ต่อต้านการทำสงครามเวียดนามและการจัดการชุมนุมใหญ่ในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. อีกครั้งหนึ่ง มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์กลายเป็นสัญลักษณ์ของการต่อต้านเพื่อความยุติธรรมทางเชื้อชาติจวบจนทุกวันนี้จุดยืนที่เข้มแข็ง คือ

2.1 การเรียนรู้แสวงหาปัญญา ความรักมีอำนาจมากกว่าความเกลียด “love was more powerful than hate) ถ้าคุณรักศัตรูของคุณได้ คุณจะชนะพวกเขา if you love your enemies, you can beat them” มาร์ติน ลูเธอร์ คิงจูเนียร์ฝังแน่นกับแนวคิดนี้มาก มาร์ติน ลูเธอร์ คิงจูเนียร์ ศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยบอสตัน เขากล่าว “ในตอนจบเขาจะต้องหยุดยั้งการแบ่งแยกให้ได้” การคว่ำบาตรรถสาธารณะเป็นไปปีกว่าๆ (สามร้อยแปดสิบเอ็ดวัน) คนผิวดำมากมายถูกจับเข้าคุก มาร์ติน ลูเธอร์ คิงจูเนียร์ก็โดนไปด้วย คนผิวขาวโกรธมาร์ติน ลูเธอร์ คิงจูเนียร์ และคิดว่าเขาเป็นตัวอันตราย คินหนึ่งหน้าบ้านมาร์ติน ลูเธอร์ คิงจูเนียร์ก็โดนวางระเบิด โชคดีไม่มีใครได้รับบาดเจ็บ

2.2 ยืนหยัดในหลักการความยุติธรรมเท่าเทียม การประท้วงก็มีปัญหาเหมือนกัน การโดนจับขังคุก ทำให้หลายคนตกงาน มันเป็นเวลาที่ยากสำหรับครอบครัวคนผิวดำ เมื่อคุณพ่อคุณแม่ติดคุก มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์จึงได้ความคิดใหม่ว่า “ทำไมเราไม่ชวนคนหนุ่มสาวมาร่วมประท้วง” ประชาธิปไตยคนดีได้พยายามจะผ่านกฎหมายสิทธิพลเมือง ผู้นำสิทธิพลเมืองจัดการเดินขบวนที่ใหญ่ที่สุดที่จะสนับสนุนประธานาธิบดี พวกเขาต้องการให้คนทั่วประเทศเดินทางไปทิวอิงตันดีซี และเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียม (Equal rights) สำหรับคนผิวดำและวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2506 มากกว่าสองแสนห้าหมื่นคนมาชุมนุมที่อนุสรณ์สถานลินคอล์น (Lincoln Memorial)

2.3 อมตะสัจจะสุนทรพจน์การขานรับของมวลชน มีทั้งเพลงและมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ ลูกขึ้นและแสดงวาทกรรม สุนทรพจน์ที่เยี่ยมที่สุดในชีวิตของเขา เกี่ยวกับความฝัน ที่ว่าคนผิวขาวและผิวดำจะเท่าเทียมกันและอยู่ด้วยกันอย่างสันติภาพ สุนทรพจน์นี้ถูกถ่ายทอดไปทั่วโลก ผู้คนร้องไห้ไปกับคำพูด และพวกเขาเชื่อมั่นว่าสิ่งต่างๆต้องเปลี่ยนไปนับจากช่วงเวลานี้ ประเทศเต็มไปด้วยความหวังสำหรับอนาคต สุนทรพจน์กล่าวว่า “ข้าพเจ้าฝันว่า วันหนึ่งลูกเล็กๆสีคนของข้าพเจ้าจะได้อยู่ในประเทศซึ่งเขาจะไม่ถูกพิจารณาด้วยสีของผิว แต่ด้วยคุณสมบัติประจำตัวของเขาเอง และด้วยศรัทธาอันนี้ เราจะสามารถแปรเสียงที่แปร่งไม่ลงรอยกันในประเทศเรา ให้กลายเป็นดุริยางค์อันไพเราะแห่งภราดรภาพ และด้วยศรัทธาอันนี้ เราจะสามารถทำงานด้วยกัน สวดมนต์ด้วยกัน ต่อสู้ด้วยกัน ติดคุกด้วยกัน ยืนหยัดต่อสู้เพื่อเสรีภาพด้วยกัน โดยตระหนักว่าเราจะมีเสรีในวันหนึ่งสุนทรพจน์ความยาว 17 นาทีนี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักหมุดที่สำคัญของขบวนการเคลื่อนไหวด้านสิทธิพลเมืองแบบสันติในสหรัฐอเมริกา เพราะเป็นสุนทรพจน์ที่ประกาศว่าความเท่าเทียมกันเป็นสิ่งที่ชัดเจนอยู่แล้วทั้งในรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา ในเจตนารมณ์ของผู้ก่อตั้งประเทศ และในความเป็นมนุษย์ที่มาแต่กำเนิดและสุนทรพจน์นี้ยังแผ่ดวงแสงเส้นทางสู่การเคลื่อนไหวอย่างสันติเพราะในสุนทรพจน์นี้ พูดถึงแต่ความฝันและความเท่าเทียมกันโดยไม่ได้พูดถึงการต่อสู้ที่ต้องใช้ความรุนแรง

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการต่อต้านชนชั้นเพื่อเสริมสร้างความเท่าเทียมกันของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และ พระพุทธศาสนา มีดังต่อไปนี้

1. สร้างความรัก เว้นการทำร้ายเบียดเบียนกันแนวคิดหลักอหิงสา ส่วนทางพระพุทธศาสนายึดหลักศีลข้อที่ 1 ว่าด้วยการไม่ฆ่าไม่เบียดเบียนกัน คือ มีเมตตา และยึดหลักอหิงสาที่มีวิถีในความกล้าหาญ อดทนต่อสู้ เริ่มต้นด้วยการไม่เห็นแก่ตัว การอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความเสมอภาคสมณะ ถ่อมตน เรียบง่าย ติดดิน ไม่ทะเยอทะยาน มีความหนักแน่น จริ่งใจ เน้นการไม่ใช้ความรุนแรง ความเมตตาต่อศัตรู เพื่อให้ศัตรูกลับกลายมาเป็นมิตร หรือที่ทุกคนรู้จักในนามว่า “อหิงสาสัตยาเคราะห์ หรือการดื้อแพ่ง โดยไม่ใช้กำลังหรืออาวุธเข้าต่อสู้ ซึ่งต้องใช้ความอดทนเห็นใจฝ่ายปรปักษ์ และการยอมรับทุกข์ด้วยตนเอง เพราะหากเราใช้ความรุนแรงแล้ว จะเป็นดังคำพูดที่ว่า “ผู้ฆ่าย่อมได้รับการฆ่าตอบ ผู้ชนะย่อมได้รับการชนะตอบ ผู้ด่าย่อมได้รับการด่าตอบและผู้โกรธ

เกลียดชังย่อมได้รับความโกรธ เกลียดตอบ ฉะนั้น เพราะความหมั่นเวียนแห่งกรรม ผู้แย้งซึ่งนั้น ย่อมถูกเขากลับแย้ง ชิงคืน” (Phramaha Hansa Dhammahāso, 2016)

2. เคารพสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมเท่าเทียม และมโนธรรม ควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งการดรามภาพ

3. การเคารพให้เกียรติยอมรับความแตกต่าง สันติที่แท้จริงและเป็นพื้นฐานของสันติเชิงสังคมก็คือสันติภายใน

4. การไม่ว่าร้าย เลียดสี ปุกป้อนยุยง ยึดแนวคิดหลักๆ ตามมหาตมะ คานธีกล่าวคือ สัตย์ หรือ สัจจะ คือ พระเป็นเจ้า (Satya) อหิงสา การฝึกและบังคับใจไม่ยอมให้มีการทำร้ายหรือแค้นผู้ใด (Ahimsa) สัตยาเคราะห์หรือพลังแห่งสัจจะการดื้อแพ่ง ไม่มีความเกลียดชัง มีความอดทน มีการสวดภาวนา (Satyagraha) การไม่ว่าร้าย เลียดสี ปุกป้อนยุยงใช้ปิยวาจา วาทกรรมและแนวคิดเป็นเนื้อเดียวกัน สัจจะที่ท่านเป็น ไม่ฆ่าไม่เบียดเบียน เปรียบเทียบแนวทางการต่อสู้การเรียกร้อง คือ เป็นผู้มีความสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคล ที่ชักนำให้บุคคลทั้งหลายมาประสานกัน และพากันไปสู่จุดหมายที่ตั้งงาม”

5. การให้ปัญญาเรียนรู้เข้าใจซึ่งกันและกัน คือหลักโยนิโสมนสิการ (ความคิดใคร่ครวญแบบยล) และการปฏิบัติอย่างสันติ การขัดแย้งอย่างสงบและดื้อแพ่ง

6. ความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียว ในการสร้าง “กติการ่วม” พลังที่เกิดจากการร่วมกันคิด และร่วมกันกระทำ” จนเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

7. เกณฑ์วัดพื้นฐานจริยธรรมด้วยการกระทำ อุดมคติที่ว่า “สักวันเราทุกผิวสีจะต้องได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน” อย่างที่เขากล่าวไว้ในสุนทรพจน์ “I have a dream” ที่ลือชื่อ อุดมการณ์เป้าหมายครั้งนั้นของเขาได้แผ่ขยายไปในคนหมู่มากโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา และแผ่ขยายไปทั่วโลก สอดคล้องกับแนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่สอนเรื่องหลักกรรม คนเราจะดีจะชั่ววัดกันที่กระทำการ กล่าวคือ อกุศลกรรมบถ เป็นเครื่องสะท้อนความดีความชั่ว

8. สังคมสันติสุขบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียม การต่อต้านระบบชนชั้น ก่อให้เกิดวิถีสันติภาพ 3 ด้าน คือสันติภาพทางกาย สันติภาพทางวาจาสันติภาพทางใจ

ในส่วนของความแตกต่างของแนวคิดและวิธีการของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ กับพระพุทธศาสนา คือ มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ ไม่เรียกร้องการสร้างความเป็นหนึ่งด้วยระบบทรัพย์สินส่วนกลาง ยังคงเคารพในสิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคลที่แต่ละคนมีหามาได้ด้วยความสามารถของตน ไม่ออกกฎหมายยกเลิกกรรมสิทธิ์หรือยึดทรัพย์สินส่วนเกินที่คนผิวขาวสะสมเป็นต้นทุน ไม่นำอิทธิพลความเชื่อทางศาสนามาเป็นเกาะป้องกันหรือเป็นเหตุข้ออ้างความจำเป็นเพื่อสร้างการยอมรับ แม้ว่ามาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์จะเป็นบาทหลวงก็ตาม เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และพระพุทธเจ้าเป็นต้นแบบของนักสู้สันติวิธี มีความอดทน อดทนต่อความยากลำบากในการทำงาน อดทนต่อความลำบากทางกาย การอดทนอดกลั้นต่อการถูกกระหน่ำกระแทก และที่สำคัญที่สุดคือ การเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปัน เสียสละความสุขความพอใจของตน ขวนขวายช่วยเหลือ เอาใจใส่ดูแล เป็นที่พึ่งอาศัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ และที่สำคัญคือการเสียสละชีวิตเพื่อแลกมาซึ่งความยุติธรรมเท่าเทียมกันทางสังคม เพื่อก้าวไปสู่เป็นสังคมแห่งเสรีภาพและยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ว.วชิรเมธี ที่ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า องค์รวมแห่งสันติภาพ ไว้ว่าพุทธศาสนาคือศาสนาแห่งสันติภาพ เพราะศาสนาพุทธไม่ส่งเสริมให้มีการเข่นฆ่ากัน หรือการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาทุกรูปแบบ เป้าหมายสูงสุดของพุทธศาสนา คือ สันติภาพ หรือคำว่า อหิงสา ปรมิ อัมโม แปลว่า การไม่ใช้ความรุนแรงเป็นยอดแห่งธรรม (V.Vajiramedhi, 2013) และ สอดคล้องกับวิศรา ภาณุวัฒน์ ที่ได้ให้หลักการไว้ว่า เส้นทางชีวิตของรัฐบาลแห่งสันติภาพผู้เป็นที่รักและทรงอิทธิพลระดับโลก โดยได้สรุปแนวคิดของบุคคลที่จะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งปัจจัยที่ทำให้เขาเหล่านั้นประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแบบอย่างให้คนรุ่นหลังได้เดินตาม ซึ่งได้แก่ความคิดที่ถูกนำมาใช้เพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น โดยเสียความสุขส่วนตน อุทิศชีวิตเพื่อสร้างสันติภาพแก่คนส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นหลักการของผู้นำด้านสันติภาพ (Panuwat, 2014)

องค์ความรู้จากการวิจัย

แนวทางการสร้างสันติภาพของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และพระพุทธเจ้า มีหลักการ มีวิธีการและเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์สุขของคนทั้งทุกหมู่เหล่า ไม่จำกัดเชื้อชาติ สะท้อนคุณลักษณะของผู้นำแห่งสันติภาพ คือ

1. **ผู้นำต้องเสียสละ** วัดผู้นำสันติภาพต้องวัดที่การเสียสละ เสียสละตนเอง ด้วยการฝึกฝนตนเองตลอดเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการถูกจองจำในคุก การแสดงความกล้าหาญในหลักการ ปราศจากความขลาดกลัว ให้อภัย ยืนหยัดต่อสู้เพื่อประชาชนที่ต้องการศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน
2. **การพูดให้ความหวังให้แรงจูงใจ** นักสันติภาพต้องรู้จักพูดอธิบายหลักการ ชี้ช่องบอกทางออกให้ความหวัง ให้ความเชื่อมั่นศรัทธา และแรงบันดาลใจได้
3. **การทำประโยชน์สุขเพื่อผู้อื่นเป็นเป้าหมายแรก** นักสันติภาพต้องมองเห็นความทุกข์ของคนอื่นดุจดังความทุกข์ของตนเอง ไม่นิ่งดูดายนิ่งเฉยต่อความอยุติธรรมต่างๆ
4. **เท่าติดดินเข้าถึงสัมผัสได้ง่าย** นักสันติภาพต้องมีวิถีชีวิตและจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์เท่ากัน ไม่แบ่งแยกสูงต่ำจากชาติตระกูลหรือสถานทางสังคม แต่ต้องวางตัวเข้าถึงผู้อื่นดุจดังญาติของตนเพราะทั้งมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และพระพุทธเจ้าต่างก็อุทิศตนเพื่องานสังคมสงเคราะห์ งานด้านสาธารณสุข และงานด้านสิทธิ

มนุษยชน เช่น มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ให้ความช่วยเหลือคนยากจน คนด้อยโอกาสรากหญ้า เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าแม้จะไม่มีตำแหน่งใดๆ เขาก็ยังคงปฏิบัติตนในฐานะผู้ให้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

1. ผู้นำการเมืองการปกครองควรนำไปแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนสังคมที่มีความหลากหลายด้านพหุวัฒนธรรม เพื่อการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน

2. ผู้นำศาสนาควรยึดมั่นในหลักของความดีงามที่ประกอบด้วยปัญญา ไม่นำศาสนาตกเป็นเครื่องมือของผู้นำการเมืองที่แสวงหาอำนาจและผลประโยชน์

3. สถาบัน องค์การ ที่บังคับใช้กฎหมาย หรือควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยเพื่อปกป้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเท่าเทียมกัน

3. ผู้นำการเมืองการปกครองควรนำแนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นไปใช้ประโยชน์กับผู้นำและสถาบันภายใต้กฎหมายที่ผ่านการปรับปรุงและยอมรับว่ากฎหมายที่สะท้อนความเท่าเทียมกันแล้ว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้มองเห็นประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ที่ควรจะค้นคว้าและทำการศึกษาเพิ่มเติม ได้แก่

1. ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเสรีภาพของ มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และพระพุทธเจ้า

2. ศึกษาวิเคราะห์การใช้หลักปิยวาจาเพื่อการสร้างแรงบันดาลใจของ มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และของพระพุทธเจ้า

3. ศึกษาวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้านโครงสร้างด้วยหลักพุทธสันติวิธีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย

References

Chaibangyang, P. (2003). *Thammathibai Book 1*. Bangkok: Tipvisit Press.

Christopher, M. (1996). *The Mediation Process: Practical Strategic for Resolving Conflict*. (2nd ed.). San Francisco. CA: Jossey-Bass Publishers.

Gandhi, M. (1948). *Non-Violence in peace & War*, (Vol. 1). Ahmedabad: Navajivan publishing House.

Mabbett, I. (1998). *Buddhism and freedom*. New York: Cambridge University Press.

Mclean, A. (2008). *Martin Luther King*. United Kingdom: Oxford University Press.

- Mahachulalongkorn University. (1996). *Thai Tripitikas*. Bangkok: MCU Press.
- National Archives, (1963). *I have a dream*. Retrieved January 29, 2019, from <https://www.archives.gov/files/press/exhibits/dream-speech.pdf>
- Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto.) (2004). *Buddha Dhamma*. Bangkok: MCU Press.
- Panuwat, W. (2014). *Nelson Mandela*. Bangkok: Saengdao Press,preface.
- Phramaha Hansa Dhammahāso, (2016). Peace Studies: The Buddhist Path to World peace. *Journal of MCU peace Studies*, 4 (sp1),1-9
- Phramaha Duangden Thitañāṇo et al. (2018). Philisophy of Conflicts. *Journal of Mcu Peace Studies*. 6(1), 284-292
- Yothiko, Y. (2016). The Buddha's Altruistic Treatment toward the lower class. *Journal of Dhammatat*,16(3),122-131.
- Tochamnanvit, T. (2017). *A comparative Study of Equality Building Model Between Martin LutherKing, Jr., and Four castes of the Buddha*. *Oxford Symposium on Religious Studies*, 2nd. Oxford, United Kingdom: St Hilda College University of Oxford
- V.Vajiramedhi. (N/A). *Think, Write, Change world*. ChaingRai: Raicherntawan.
- V.Vajiramedhi. (2013). *Peace Buddhism*. Retrieved January 29, 2019, from <https://www.youtube.com/watch?v=IYO2LxQTCdo&list=ULIYO2LxQTCdo&index=681>
- Wikipedia. (2020). Retrieved January 2, 2019, from <https://th.wikipedia.org/wiki/.....A2%E0%B8%A3%E0%B9%8C>